

W. BIEGAŃSKIEGO · W. CZĘSTOCHOWIE

EX · LIBRIS · M · B · P · IM · DR ·

BIBLIOTEKA PUBLICZNA im. W. Biegańskiego w CZĘSTOCHOWIE

PRAWA REPRODUKЦИИ ZASTRZEŻONE

COPYRIGHT RESERVED

GONIEC CZĘSTOCHOWSKI

DZIENNIK POLITYCZNY, SPOŁECZNY, EKONOMICZNY I LITERACKI POSWIĘCONY

Wzrostki prenum. i cena ogłosz. na ostat. stron. SPRAWOM MIEJSCOWYM ORAZ ZAGŁĘBIA DĄBROWSKIEGO. Cena egz. 3 k.

PRENUMERATE I OGŁOSZENIA przyjmują księgarnie, kantory i biura ogłoszeń: w Częstochowie, Warszawie, Łodzi i miastach prowincjonalnych. REDAKCJA i ADMINISTRACJA Częstochowa, II-ga Aleja № 38—Telefon № 50. Redaktor lub jego zastępca przyjmują interesantów codziennie z wyjątkiem dni świątecznych od godz. 8—10 wieczorem. Rękopisów nadesłanych redakcja nie zwraca.

Zarząd Dóbr Ostrowy Jego Cesarskiej Wysokości Wielkiego Księcia Michała Aleksandrowicza.
Niniejszem zawiadamia Szanownych mieszkańców miasta Częstochowy że od 1-go października są do wynajęcia sklepy i mieszkania ze wszystkimi wygodami w nowo wybudowanych domach dochodowych przy ulicy Teatralnej. Wiadomość u Zarządzającego budową Inżyniera Matulewicza. 3 Aleja № 49, Telefon 3-45.

<p>II-ga Aleja № 38.—Telefon № 497.</p> <h2>TEATR URANJA</h2>	<p>PROGRAM: od wtorku 2 do piątku 5 września r. b. (włącznie).</p> <h3>ZAKŁĘTE JEZIORO</h3> <p>Wysocy artystyczny wybitny dramat w 3-ch częściach. SUPRAZYSTKI — komedja KRONIKA GOMONA (ostatnie nowiny) ZATOKA SUNDZKA (ciekawa natura) WOLNY PTASZEK (Komedja w kolorach).</p>	<p>== NA SCENIE: ==</p> <p>Występy nowo-zaangażowanego Towarzystwa artystycz. pod kierunkiem Al. Atalewicza</p> <h2>Jestem zabójcą</h2> <p>Znakomita komedja w 1-ym akcie Al. hr. FREDRY.</p>
---	---	--

TEATR KINEMATOGRAF **PARYSKI** II ALEJA 19. TELEF. 334.

PROGRAM: od wtorku 2 do piątku 5 Września 1913 roku (włącznie).

PROMIEŃ SZCZĘŚCIA

Znakomity dramat w 2-ch częściach.

OBŁĘD DUSZY KOBIECEJ

Dramat w 2-ch częściach.

TYGODNIK GAUMONT'A ostatnie nowości — (z natury).
ODPEŁCIE — wspaniała komedja z udziałem POKSONA.

== NA SCENIE: == pod artystycznym kierunkiem Fr. Stróżewskiego.

PTASZNIK z TYROLU

Operetka w 1-m akcie.

ANONS: W próbach „Przy akompanjamentcie męża“ Tragi-dramatyczno-farsowe sceny bez słów (a la Sumuram). Grane z ogromnym powodzeniem w Paryżu.

TEATR „**ODEON**” KRZEMIŃSKIEGO
II Aleja № 43. Najstarszy w Królestwie
Telefon № 4-77.

PROGRAM: od środy 3 do piątku 5 Września 1913 roku (włącznie).

ROZBICIE się POCIĄGU

Wstrząsający dramat z życia kolejarzy w 2 ch. częściach.

SENSACJA! — SENSACJA!! — SENSACJA!!!

MAKS TREADOREM

Znakomita komedja w 2-ch częściach z udziałem
MAKSA LINDERA.

DZIENNIK PATHÉ № 229-b. — Sprawy bieżące — KRONIKA.
Nad program: **Uroczystości Jasnogórskie 31 Sierpnia.** (Zdjęcia własne).

== NA SCENIE: == TYRAN z MIŁOŚCI Komedja w 1-ym akcie
G. Goadineta.

ANONS: W sobotę 6 b. m. najnowsza operetka Walentynowa „Wyprowadź Harem“.

DENTYSTA
Roman FILIPOWICZ
CZERZĘSIANIN
II-ga Aleja № 24 Telefon № 482.
Przyjmuje od 9-1 i od 3-7 po poł.

A. DĘBICKI
Geometa przysięgły
Teatralna 23 m. 14 parter telef. 602
Wykonuje wszelkie roboty Miernicze

Jedyny w Częstochowie
LEKARZ DENTYSTA
chrześcijanin
STEFAN BARYLSKI
Aleja II № 48 (Odeon) tel. 611.
Leczenie. Zęby sztuczne. Wyjmowanie bez bólu. Przyjmuje 9-1 i 3-8 p. p.

ANTONI BRZEZIŃSKI
NAUCZYCIEL
Teatralna Nr. 17, II-ga oficyna poprzeczna
Lekcje. Korepetycje. Przygotowanie do egzaminów i na różne świadectwa.
Solidna pomoc wzechnstronna. 948

S. LAURMAN
w CZĘSTOCHOWIE.
ul. Teatralna 7A obok fabryki „WULKAN“
ZAKŁAD WYROBÓW ŚLUSARSKICH
OKUCIA DRZWI I OKIEN
BALUSTRADY, BALKONY, OKNA, DRZWI I SCHODY
ŻELAZNE, DRZWI CZKI HERMETYCZNE I WSZELKIE
ŻELAZTWO do PIECÓW I KUCHEN.
ORAZ ZALUZZE. — — TELEFON № 1-52.

M. GAPANY
— powrócił —
ulica Centralna N-r. 5.

KAPLE i ROBOTY ZDUŃSKIE
L. NIEPRZECKI i S-ka
Teatralna № 34, Telefon № 321.
w CZĘSTOCHOWIE.

SAMOCHODY Sprzedaż Samochodów
nowych i używanych różnych fabryk jak również wynajem na jazdę po mieście szosie i zagranicę.
GARAŻ, III-ga Aleja 49, telefon 3-45.

WYSTAWA SZTUK PIĘKNYCH
w Częstochowie, Teatralna N-r. 11.
otwarta codziennie od g. 11 do zmierzchu, w sobotę niedzielię i święta do g. 8 wieczorem.

DO SPRZEDANIA

- 30 7 i 4 włókowe majątki dochodowe domy, ziemie i place przy bieżącej wodzie zdane pod fabryki; składy apteczne browary, tartaki i t. p.
- ZAMIANA Dochodowy dom na folwark.
- POSZUKUJE Agromona rządę polowogo i lokaja majątku dużego do rozparcelowania bez tanku.
- Wspólników do przemysłowo-handlowych interesów
- 300 robotników potrzeba zaraz do kopalni, zarobek od 1 rb. do 1,50.

CZĘSTOCHOWSKIE KAUCJONOWANE BIURO KOMISOWE
S. BZOWSKI i J. DRESZER
II-ga Aleja № 33, telefon № 179.

ZEGARMISTRZ
Józef Pazderski
Poleca swe magazyni
Warszawa Brzoka 9 Tel. 192-60.
FIJKA:
Częstochowa II Al. 35 Tel. 436.
Posiada na składzie duży wybór zegarów, zegarków pierwszorzędnych fabryk. Budników od 1-45. Orsz wyroby jubilerskie jako dział dodatkowy
Firma ogrystała od 1898 r.

Pierwszorządny Zakład Artystyczny Rzeźbiarsko-Kamiennarski i Sztukarni
Częstochowa Aleja 5-cia dom własny. Egzystuje od roku 1887. Telefon 2-60.
KRUSZYŃSKI i PROSZOWSKI WYKONYWA RZEZBY POMNIKI, ROBOTY BUDOWLANE I KOŚCIELNE CENY NAJPRZYSTĘPNIJSZE.
Fabryka posadzki cementowej na chodniki stopni mozaikowych oraz wszelkich wyrobów z cementu.

Katechizm wszechniemiecki.

Dzisiaj niema już złudzeń, że Niemcy, wielkie 60-miljonowe Niemcy żyją, względem Polaków jakiegoś uczucia humanitarne. Ostatnie dziesiątki lat panowania niemieckiego—ilustracja zbyt wymowna narodowego geniusza niemieckiego. Tworzy on kulturę wspaniałą dobrobyt wyłącznie dla Niemców. Dla narodów słabych, podbitych nie ma on nic prócz hasła: *ausrotten* (wytepić). Powinni o tem pamiętać Polacy, a szczególnie Polki, kapłanki ducha narodowego.

Dzisiaj niejedna matka Polka w Poznaniu i Prusach lub na Śląsku, kobieta głęboko wierząca, wkłada w drobne rączki swych dzieci katechizm polski, w którym jest mowa o miłości bliźniego. Niemiec jest także bliźnim—mówi katechizm. Mamy go kochać, chociaż chce nas, jako narodowość polską—*ausrotten*. Matki-Polki, kapłanki ducha narodowego, nie wiedzą, że prócz katechizmu powszechnie znanego, chrześcijańskiego, obowiązują obecnie w Niemczech drugi katechizm—katechizm wszechniemiecki („Alldentscher Katechismus“ von Heinrich Katmbach, Verlag der Vermögensverwaltung des Alldentschen Verbandes, — Mainz). Znajduje się on w wielu domach niemieckich. Warto go też poznać.

Według tego katechizmu, Polacy zawdzięczają wiele dobrego Niemcom. „Czy panowanie pruskie jest zle i ucimiećające Polaków?—pytanie w katechizmie. Według naszych poglądów, nie. Przeciwnie, Polacy mają wszystkie podstawy do zadowolenia, że panowanie pruskie zastąpiło panowanie polskiej szlachty i duchowieństwa. Prusy poświęcają pieniądze i pracę, aby lud polski na ziemi polskiej rozwijał się materialnie, i intelektualnie, dzięki mądrej administracji i szkolnictwu”—odpowiódź w katechizmie.

„Czem można wyjaśnić nienawiść Polaków dla wszystkiego, co jest niemieckie?“

„Według Bismarcka, polacy należą do rządu narodów kobiecych, rządzących się uczuciami. Tymczasem Niemcy należą do rządu narodów męskich. Polacy chcą mieć na swem czole ludzi do siebie podobnych, muszą jednak schylać się przed wyższością Niemców; oto przyczyna nienawiści, jaką odczuwają względem Niemców.“

„Czy walka o niepodległość narodową nie jest najbardziej godna podziwu?“

„My, wszechniemiecy, szczerze uznajemy, że jest tak, lecz nie możemy być tak nieuczynni, aby popierać Polaków w ich usiłowaniach, gdyż one nie godzą się z warunkami życia narodu niemieckiego...“

Sprawiedliwość względem Polski byłaby niesprawiedliwością względem państwa i narodu niemieckiego. Jeden powinien być młotem, drugi kuznia.

Z przykładu tych kilku ustępów z wszechniemieckiego katechizmu widzimy, jaki kwiat brutalstwa kwitnie w tej książce, szumnie nazwanej katechizmem.

W artykule w jednym z ostatnich numerów czasopisma „Zukunft“, znany publicysta niemiecki Maksymilian Harden pisze: „Niemcy męczą świat swoją arogancją i każą żałować Europie, że nie zdeptała ich w zarodku. Rząd niemiecki, kierowany przez hasła swą prasę, robi sobie wszędzie nieprzyjaciół, do tego stopnia, że cały świat uzbiera się przeciwko Niemcom“. Rezultatem agitacji wszechniemieckiej i jej katechizmem jest nie wzmożenie Niemiec, lecz przeciwnie, ich osłabienie, podtrzymywanie nieznośnego stanu rzeczy w prowincjach zaanektowanych (polskie prowincje, Alzacja i Lotaryngja), dążenie do umożliwienia życia niemieckim kłupcom i agentom handlowym, którzy przetrwają w interesie niemieckiego handlu i przemysłu poza granicami Niemiec. Słowem, wszechniemiecy ze swym brutalnym zaprzeczeniem powszechnoludzkiego katechizmu o mi-

łości bliźniego, są w gruncie rzeczy, najlepszymi, najmniejszymi, sprzymierzeńcami wszystkich nieprzyjaciół Niemiec, których podobno w dobie dzisiejszej jest legion.

Gdyby naród polski miał wytrwać i solidarność w urzędowistnieju bojkotu towarów niemieckich, można być pewnym, że Niemcy kupcy i przemysłowcy odczuliby pierwszy na swej skórze skuteczność nauk katechizmu wszechniemieckiego.

Lucejan Migasiński.
Częstochowa, 4—9—13.

Ze statystyki państwa.

Podług ostatnich danych urzędowych ludność państwa wynosi z górą 171 milionów. Od czasu spisu jedynoludniowego powiększyła się o 42 miliony i, jeżeli zwiększać się będzie w tym samym stosunku, to w 1923 r. wyniesie 200 milionów.

Obecnie ludność państwa rosyjskiego jest większa o 16 milionów, niż ludność Niemiec, Austrii i Francji, razem wziętych. Mężczyzn jest więcej, niż kobiet o 400,000. Są jednak miasta, gdzie kobiet jest więcej, niż mężczyzn. Do takich należą: Warszawa i wszystkie miasta Finlandji.

Zaludnienie w stosunku do przestrzeni jest jeszcze bardzo małe, wynosi bowiem 8,9 mieszkańców na jedną włóczę kwadratową. Jedynie Norwegja wykazuje stosunek jeszcze mniejszy. Dwie gubernje, warszawska i piotrkowska, są gęściej zaludnione, niż Holandja i ustępują z państw europejskich tylko Belgji. W gubernji archangielskiej ludność na 1 wiorstę kwadratową wynosi—0,6, w Syberji—0,7, na Kamczacie—0,63.

Podług narodowości ludność stanowią: rośnianie (65 proc.), turcy i tatarzy (10,6 proc.), polacy (6,2 proc.), finnowie (4,6 proc.), żydzi (3,9 proc.), przeważnie w Królestwie Polskiem i na Litwie i Rusi, litwini (2,4 proc.), Niemcy (1,6 proc.), pozostałe plemiona (5,3 proc.).

Na 1,000 mieszkańców, 771 jest włościan, 107 mieszczan, i 15 szlachty. Tak zwanego proletariatu, czyli robotników fabrycznych, jest w państwie 2,068,832, czyli nie wiele więcej, niż szlachty.

Na 1,000 mieszkańców 229 umie czytać i pisać. Najwięcej piśmiennych jest w gubernjach nadbałtyckich w estlandzkiej (79,9 proc.), fińlandzkiej (77,7 proc.) i kurlandzkiej (70,9 proc.). Z kolei idzie gubernja kowieńska (41,9 proc.) i Królestwo Polskie (30,5 proc.).

Na każdego z mieszkańców przypada rocznie do płacenia podatków około 16 rb., które rozkładają się w sposób następujący: za trunki 5 rb., koleje 4 rb. 40 kop., cła 2 rb., podatki bezpośrednie i rb. 30 kop., stemp e 1 rb. 10 kop., podatki od cukru 72 kop., opłaty pocztowe i telegraficzne 60 kop. z tytoniu 40 kop. i za zapalki 10 kop. Pieniądże te wydatkowane są przez skarb w sposób następujący: na obronę państwową idzie 4 rb., na komunikację 3 rb. 25 k., na ministerjum skarbu 2 rb. 10 kop., na ministerjum spraw wewnętrznych 1 rb., sprawiedliwości 48 kop., oświaty 48 k., na pozostałe 5 rubli.

W roku 1911 skazano za różne przestępstwa 82,837 osób, a mianowicie: za kradzieże 21,140, za zadanie ran 9,418, za zabójstwa 6,799, za przestępstwa przeciwko porządkowi publicznemu 10,203 i prasowe 147. Na 1,000 mieszkańców przypada 1 skazany sądownie.

Pantomina Warszawsko-Wiedeńska.

Nowomianowani z dalekich krańców Europy i Azji naczelnicy wydziałów kolei Warsz.-Wied. siłą się, aby okazać swą użyteczność w kierunku usunięcia — „niepotrzebnych wypadków“.

W poszukiwaniu coraz to nowych oszczędności nowomianowani naczelnicy wykazują pomyslowość i fantazję, której nie dorównywałyby osnuje na tematach wschodnich bajki z tysiąca i jednej nocy.

Dla zaoszczędzenia płacy posługacza, który za dany znak wizerzeniem

w wielki dzwon, dawał sygnał odejścia pociągu—sygnały te zniesiono i obecnie sam pan naczelnik stacji dzwoni dzwonkiem elektrycznym, którego nie słychać.

A może w ten sposób na kolei w. wied. stara się naśladować Europę Zachodnią. Należałoby w takim razie raczej zupełnie znieść sygnały, ale za to pociągi wypuszczać punktualnie.

Nie wiadomo zresztą, czy na stacji kolei skarbowej, w-w., byłoby słychać nawet wstrzał z armaty — bo skutkiem jeszcze jednego pomysłu, panuje tam hałas nieopisany: z żelaznych kół wózków bagażowych zdjęto „dla oszczędności“ obręcze gumowe. Toczono po nierównej powierzchni płyt granitowych, wózki wytwarzają stuk tak przeraźliwy, że chwilami niepodobna rozmawiać między podróżnymi i osobami, które ich odprowadzają, rozgrywają się z musu sceny mimicznej. Na migi również porozumiewać się często musi publiczność z wielu nowoprzyjętymi pracownikami kolei, poczynając od tragarzy, a kończąc na urzędnikach stacji, którzy nie znają ani języka polskiego, ani żadnego innego z zachodnio europejskich. W ten sposób niekiedy cała stacja robi wrazenie pantominy, czegoś w rodzaju „Sumurun“—bajki wschodniej bez słów.

Tak pisze, nawiasem słusznie, „Goniec Poranny“ w N° 402.

Nie tędy droga.

(Koresp. Kłobuckiego Kółka Rolniczego).

Ilekród zjawi się człowiek, który roznosi dobro pomiędzy ludzi, szczerą oświatę, podnosząc dobrobyt—prawie zawsze razem z nim powstaje jakieś indywiduum, które bierze sobie za zadanie paraliżować pracę pierwszego. Nie dziwnego, że ludzie do pracy na polu społecznem mało, ale nie wrogowie, ani czasy, ani okoliczności winne są temu, lecz my sami, bo nie umiemy ich popierać, cenić i szanować. Jest to jedna z naszych głównych wad narodowych, która, niestety, przeszkadza normalnemu rozwojowi ekonomicznemu w społeczeństwie naszym. Oto przed kilku dniami usłyszeliśmy przykrą wiadomość o nagłym ustąpieniu p. szambelana Łąckiego ze stanowiska kierownika Kółka Rolniczego w okręgu Częstochowskim.

Nie unikamy, w genezę tego faktu, w.razem jako żal z powodu ustąpienia p. szambelana, który znany od tyłu lat w naszej okolicy ze swej artyficyznej, pełnej poświęcenia działalności społecznej oczekiwał chwili, w której nieproszone indywiduum najniepotrzebniej wtargnęło do działalności p. szambelana; a odbierając dzielnego kierownika wyrządziło Kółkom wielką szkodę. Zasmucił nas ten wypadek tem więcej, że osobnik, ów jak to zwykle bywa, niepowołany do krytyki i analizowania spraw naszych wewnętrznych upatrzył w listach otwartych „manifesty“, posiada o subiektywizm i t. p.

Nie dziwnego, że ludzie częstokroć, nieząc siebie i innych zawsze chwytają jakiegoś sztucznego utworzone wielkie miary geniuszów, bohaterów, myślicieli, działaczy — w przeciwnieństwie kładą swojem złudzeniem wzrokowem jako miarę karłów, liliputów i ludzi bez energii. Kto zmierzy różnicę między tymi, którzy spełniają wielkie czyny nie o nich nie głoszą, a między tymi, którzy tylko głośno mówią, że nie spełniają? Ci ostatni zasługują na mierność, o których Asnyk powiedział: — że tam, gdzie w sercach bezśmiałość, bierność... krzewić się może jedna tylko mierność. Owa mierność jest miarą najmniej używaną. Ludnie bardzo się jej boją i zawsze chcą być od niej wyżej, a jednak, ona w istocie plaże się po nad głowami milionów i ona to trzyma pęchę w swej dłoni, ona hoduje zarozumiałość, ona przechowuje rozdwojenie, niesnaski. Ta mierność chodzi ze swoją miarą pomiędzy ludźmi i wywyższa zbyt wielu takich, którzy ani cenią wielkości nie mają, gdzie ich wielkość? Na kwane spory, na pęch, żrącą jadłem najgorszej zarazy, na samolubstwo nigdy nie mogące się nasycić, na przywry, na ciennolę ludu popatrzyć i powiedzieć: Jesteśmy wielcy—to w tem! Wielcy jesteśmy w wadach, błędach, upadkach i niezgodnie. I zmiast nauczyć jednego ciemnego prawd najmłodniejszych—rozłożyć jednem promyk światła i uratować od zblakania, zamiast ziarnego egoty bratniej—siejemy niesnaski na biednej naszej ziemi. Wielkie i wspaniałe są obowiązki tych, którzy nauceją i wiedzą, lecz większe tych, którzy biorą naukę i bywają prowadzeni—bo ten, co naucza, daje, spełnia czyn dobro, ten zaś, który naukę odbiera, zaciąga dług i odpłacić zań powinien.

Wielkim czynem jest rozdawnictwo chleba, zgłodniałym chlebem; wielkiem dobrodziejstwem wskazywanie drogi błądzącym; wielką ofiarą oddawanie sił swoich na pomoczenie sił drugim, a jednak to jeszcze nieknie wobec obowiązków tych, jakie spadają na obdarowywanych. Stąd często rozamię, jakoby to, co nam dają, było darem bez obowiązku odpłaty i wdzięczności.

Etyka obowiązków i sprawiedliwej wdzięczności dla wielu nieznaną i nierozumianą, dla nich wprost w przeciwnym kierunku wyknięta i wykonana. Nie dziwnego, że depcze się zbyt łatwo po tej roli, z której już pełne kosy zebrałiśmy i do naszych przyniesliemy spichrzów. Postępujemy często tak, jak gdybyśmy złorzeczyli niewie, z której chleb mamy, iż nie dała chleba tyśliokroć więcej, jak gdybyśmy złorzeczyli łosem, iż nie przyniosły owoców polodniowych gajów.

Nie tędy droga!

Kłobucko, 30—VIII—1913.

W sprawie Obserwatorium Częstochowskiego.

Uznane za pożyteczne przez pp. radnych miasta z p. prezydentem na czele, co się okazuje z uchwalenia rocznego sybzydium w kwocie rb. 600, oraz podarowania na ten cel pawilonu „Zawiercie“ w parku, Obserwatorium Astronomiczne w połączeniu ze Stacją Meteorologiczną znalazło od samego początku szczerze zainteresowanie u p. gubernatora Jacewskiego, który ks. p. Mełera w tej sprawie kilkakrotnie najprzychylniej przyjmował odsyłając go do miejscowych władz z obietnicą gorącego poparcia mającej powstać tak ważnej instytucji naukowej.

Dzieli też wysokiemu poparciu p. Gubernatora Piotrkowskiego, tudzież wielkiej przychylności byłego naczelnika pow. Częstochow. ks. Awałowa, Magistrat projekt Obserwatorium w czyn wprowadzić zamierzając, powyższą uchwałę do zatwierdzenia władzom przestał przed dwoma miesiącami. Władze Częstochowskie ze swej strony chciały ją przyjąć, a pan Gubernator Jacewski z najlaskawszą opinią do wyższych władz w Warszawie ją przestał do ostatecznego zatwierdzenia. W Warszawie jednakże uznano za właściwe sprawę tą, jako i inną sprawę odłożyć, jak się dzieje do przyszłego Samorządu. Jak każda ważna rzecz, tak i Obserwatorium musi przejść trudne fazę swego poczęcia.

Mysł jednak, znalazłszy ray uznania ogółu, jako wiele pożyteczna dla uczęszczających tak w naszym mieście liczny młodzieży starszej, oraz dla wszystkich pragnących orientować się w gwieźdźstwie wszechświata, znajduje niebawem umianie i u tych, w których ręku spoczywa jej urzędowistnienie.

Częstochowa, 3—IX—13.

Z Piotrkowa.

— Handel żywym towarem
„Warsz. Mysł“ przytacza szereg szczegółów z działalności handlarzy żywym towarem, dotyczących Piotrkowa i jego okolicy.

Handlarze, którzy zjechali się do nas z Ameryki i z niemieckich miast portowych, obrali sobie za miejsce postoju st. Rokiciny i Baby, gdzie im łatwiej ukryć się przed policją.

„Na tych stacjach mieszkają hurtownicy, do których prawie codziennie przyjeżdżają agenci, dostawcy, towary.“ Zabierając „hurtowników“ wyjeżdżają oni z niemi na st. Kolujski, gdzie odbywa się handel. W ciągu 5 dni ostatnich „hurtownik“, który zatrzymał się na st. Rokiciny, nabył 28 dziewcząt, w wieku od lat 14 do 20. Nabywane są wyłącznie ładne dziewczęta, dobrze zbudowane; ceny wahają się od 60 do 1,000 rb. za „sztukę“.

Jeden z agentów stałe zamieszkujący w Łodzi sprzedaje za 1,250 rb. siostre swojej żony.

Pierwsza partja złożona z 26 nabytych dziewcząt, wysłana już została do Brazylii. Przeprawa ich przez granice kosztowała kilkaset rubli. Mają one czekać na swojego właściciela w Hamburgu, dokąd ten jedzie z 50 innymi dziewczętami, które ma wysłać do Konstantynopola. Wśród ofiar przeważają służące, włoscianki i szwaczki poszukujące „lekkiej“ pracy.

Arrestowany w hotelu Kupieckim w Piotrkowie, na zasadzie podejrzenia, sprzedaje żywego towaru, przybył

czątek na g. 3. W popisach przyjmie udział i "Lutnia"...

Orkiestra kamieniecka pod dyr. p. Hoffmana...

Dzień kwiatka 8 bm.

Biuro Komitetu znajduje się w sklepie W. T. Porosa...

Biuro czynne będzie od czwartku gdzie zapisy pan przyjmuje...

Zebrań Pożycz.-Oszczędni w Blachowni.

W niedzielę 7 b. m. o godz. 3 po poł. w salce przy kościele...

Otwarcie nowej p. chrześcijańskiej.

Dzisiaj w czwartek nastąpi otwarcie nowej placówki...

Należy przypuszczać, iż częstochowianie poprą wspomnianą placówkę...

Za szkół.

Z dniami września rozpoczęto lekcje w szkole muzycznej...

O szkoły chłopskie.

Częstochowski władze otrzymały cyrkularz następujący. Główny zarządca...

Odez gen-gubernator polecił udowodnienie pozwolenia niezależnie od istnienia Oddziału Tow. popierania...

Ł sakacji cyklistów.

Sekcja kolarska Tow. "Lutnia" w Częstochowie prosi nas o zaznaczenie...

Zbytliczny pośpiech.

Przyzwyczajeni jesteście od dawna do tego, że reparacja bruków...

święcenia Stacji wieloletnie rzesze pielgrzymów. Wygląda to bowiem...

Wczorajsza burza.

Dawno nie pamiętamy takiej burzy, jak wczorajsza, która szalała nad Częstochową...

Podmycie placu.

Burza wczorajsza, której towarzyszyła szalona ulewa...

Ruch pasażerski między zawierciem a Łazami odbywa się z przesianianiem.

Czy p. E. Fajersztajn mówi prawdę?

W nr. 239 z d. 1 b. m. zamieścił smy notatkę p. t. "Napał i rabunek"...

Ognegąd p. Leon Ruszkowski, uwożony z aresztu, przybył do naszej redakcji...

Dziś ko za wianem 16.

Odca na własność sieroty, peltora roku licząca, chłopca, zamieszkała w domu nr. 9 przy ul. Teatralnej...

Dwutygodniowe niemowlę niechrzczone płci żeńskiej odca na własność uboga Zofia Z. Oświeci...

Fatalny wypadek.

Podczas wyładania z wagonu na stacji Częstochowa kolei w-w. 1-letniemu Marjanowi...

Drobny pożar.

W domu Reichmana przy ul. Tartakowej Nr 22 z niewiadomą powódzię zapaliła się...

Ukradziony koń.

Włościaninowi wiei Naramnice w pow. Wieluńskim, Rochowi Śliwki...

Poszkodowany zawiadomił o wypadku policję i cyrkułu, która też jak również policja...

Kary na dorózkarzy.

Za odmowę przyjęcia pasażerki chcąc jej jechać od stacji W.-W. na ul. Śiedmiu Kamienic...

Za niezapalenie świec w latakach po godz. 10-ej wieczorem...

Kara za meldunki.

Za nieprzebranie przepisów meldunkowych inżyniera technologa Józefa Chmurskiego...

O uczestnictwo w radach gminnych.

Wskutek wynikających częstych wątpliwości, kto może uczestniczyć w zebraniach gminnych...

Cląglenie fotarji.

Cląglenie 2 klasy 201 loterji Elzbięskiej Król. Polskiej...

Ważności.

We środę 11 września przęgała termin ważności zapisawych...

Wziąłkownik szeregowy obywatelzi są stawić się do kancelarji...

Liwytojs na budowę.

Dnia 9 września w tymże magistracie w Piotrkowie odbędzie się licytacja...

Tygodnik ilustrowany.

Treść ostatniego Nr 35 "Tygodnika Ilustrowanego" zawiera następujące artykuły:

Granice wstępuje w sztuce, przez Wacława Rogowicza. — Listy literackie przez Adama Gryźmię...

Zaliczenia.

W dniu wczorajszym wypłynęły z Częstochowy następujące:

Table with 2 columns: Nr. nr. zaliczenia, Wyprawa i 2 columns of numbers.

Nr. nr. zaliczenia zwyczajnych bezpodległych:

Table with 2 columns: Nr. nr. zaliczenia, Wyprawa i 2 columns of numbers.

Table with 2 columns: Nr. nr. zaliczenia, Wyprawa i 2 columns of numbers.

OHREŚCJAŃSKI - Rząd Fotograficzny - Wacław Wesołowski

Warszawa.

Strużka w Warszawie. Zauzad. Salonu Artystycznego...

Strużka - strażakom. Próby naukowe stróżów jako naczelników...

Ofiary.

W drugą bolesną rocznicę śmierci syna swego Józefa składają Nowakowie...

Mistrz złodziejów.

Gdyby Adam Worth nie umarł b. przed dziesięć laty, nadal przędzie ukradzień...

z Ameryki Henryk Heltar, został uwolniony za kaucją 5,000 rb., przy czem cały jego majątek w kwocie 60 tysięcy rb. przyaresztowano do chwili ukonczenia śledztwa". **K. P.**

W nr. 229 naszego pisma z dn. 18 z. m. zamieściliśmy korespondencję p. B. K. z Piotrkowa o zgorzeniu uprawianem w dodatku z wyzyskiem nieletniej dziewczynki przez jakąś zwyrodniałą parę. Otóż, jak nam teraz ten sam korespondent donosi, rzecz ta trwa nadal, bo starsza ulicznica bezkarnie prowadzi po ul. Kaliskiej i ogrodzie po-Bernardyńskim owo dziecko niemal. Nie można jednak wątpić że teraz dowiedziawszy się o zgorzeniu, władze zechcą owo dziecko wyrwać ze szponów nierządu i wyzysku i zajęć się niem oddając do jakiegoś domu poprawy lub t. p. zakładu, choćby do częstochowskiego zakładu Magdalenek przy ul. św. Barbary nr. 5. Dziecko to, ofiarę niecnej eksploatacji poznać łatwo można, gdy spaceruje w okolicach ogrodu do-Bernardyńskiego, odziana w brązową sukienkę, niebieski fartuszek w białe kropki oraz w chustkę na głowie o blond włosach zarzuconej; dziecko jest bosa. **B. K.**

W tej samej sprawie artykułu z Piotrkowa zamieszczonego w nr. 229 naszego pisma z dn. 23 z. m. od p. J. Adamczewskiego właściciela hotelu Angielskiego w Piotrkowie otrzymujemy z prośbą o zamieszczenie wiadomości, że hotelu swego nie oddaje w dzierżawę żydowi, lecz chrześcijanowi p. Stanisławowi Musiałowiczowi, i że fakt opisany w powyższej korespondencji nie miał miejsca w hotelu Angielskim. **R.**

Z Gorzkowic.

Koresp. własna „Gońca Częst.”

Nasze drogi.

Kawałek drogi szosowej od dworca kolejowego do ryku jest wprost chydny. Całe masy błota, kałuż, wyboi, zarzązków chorobotwórczych, czyni ten kawałek drogi nie moźnym do przejścia, a dla koni nie należy do przyzwoitego. Szczyła teraz w porze ciągnąć szosę.

Obecny zarząd kolei w-w. wprawdopodobnie o tem nie wie, dawniej koleje konserwowała drogę własnym kosztem. Władze w tej sprawie interpelował inż. Mazurowski z Piotrkowa, lecz bezskutecznie.

Ostatecznie władze gminne wiążą się poprawą drogi. **X.**

Z Żyrardowa.

(Koresp. wł. „Gońca Częstoch.”)

Smutny objaw.

Zalozona w Żyrardowie przed 5-ciu miesiącami jatka chrześcijańska o otwarcie której donosiliśmy na łamach naszego „Gońca Częstoch.” z dnem 31 sierpnia r. b. przestała istnieć.

Do upadku tej jedynej w Żyrardowie placówki, której brak wiele dawał się we znaki, posłużyła obojętność mieszkanców nie wyrażających i większych instytucji, który stale z zamówieniami swymi zwracali się tylko do żydów, oraz wielka ospałość okolicznych szwien, którzy pomimo hasła „swój do swego” związani są dotąd umową z żydami. Większość pierwszorzędných majątków nieuczyniwe odnosiła się do jatki chrześcijańskiej, niechęć sprzedać „opasów” na ubój. Nie dość tego, chrześcijanin, przybývającego po zakup „opasów” nie wpuszcza się ani na podwórzo, ani też nawet do obory i to wszystko... z obawy przed żydami, którym jednak wolno jest wchodzić wszędzie a nawet i truciźnie podrzuceć. I jedno jeszcze — żydom „opasy” oddawano taniej.

I tak naprz. za funt cielęciny żywej wagi żyd płać 7 kop. a od chrześcijanina żądano 9 kop., z dostawą 10 kop.

Dzisiaj więc żydzi tutajsi żacierają ręce, ciesząc się z upadku jatki chrześcijańskiej, która dotąd była im kulą u nogi.

Wobec zwinięcia jatki z wolańską wielu mieszkańców, celem uniknięcia arogancji żydowskiej, postanowio odąd spożywać tylko mięso wieprzowe.

Doprawdy dziwna obojętność panuje wśród tutejszego ogółu, na sprawę unarodowienia handlu swojskiego. Smutno to nad

wyras, smutno, że w środowisku 50-letnim gdzie utrzymuje się od lat wielu 80-tych tyśdów wiadomości jakak, nie mogła oprzeć się nawale żydowskiej jedna jedyna metoda instytucja chrześcijańska.

Smutny to dowód zarazem zobejzważenia Żyrardowa na sprawy społeczne. **Nik.**

Z Radomska.

(Koresp. własna „Gońca Częstoch.”)

Nasi „szabesgeje”.

Nie brakuje nam chyba nigdy z półśródm wlasnego społeczeństwa, którzy przy następczącej się sposobności okazują pragną sympatję dla „wybranego ludu”. Naturalnie wszystko to robi się dla interesu. Otóż i w nas ukazał się taki pewien pan B. W., który na uroczystość żydowskiej dnia kwiatka przyozdobił swój balkon w ul. Krakowskiej dywanami, kwiatami i innymi dekoracjami. Brakowało tylko w środku żydowskiego godła Mojżesza i dwóch trój kątów.

Dodać należy, że byli jeszcze tacy, którzy złożyli znaczne kwoty na rzecz towarzyszywa żydowskiego, w przeddzień sprzedaży kwiatka.

Haństawa na moście.

Wczoraj na moście w najruchliwym punkcie miasta, bo obok Stowarzyszenia Rolniczego, stała bryczka z zaprzęgiem dwukonnym. Naraz załamał się bal, na którego drugi koniec nastąpił przebiegający mostem inż. telefonów p. Dominiowski. Naturalnie konie ruszyły, a p. D. podbiły w górę, jak na haństwie wyleciały jak piłka gdyby szczęśliwie nie był zeskoczył na ziemię.

Dodać należy, iż niezbyt dawno dokonany był ogólny remont mostu, kosztiem kilkuset rubli przez przedsiębiorcę miejskiego Bugalskiego (żyda), pod dozorem technicznym inż. powiatowego. Już niejednokrotnie Zarząd miasta miał możność przekonać się o żydowskiej tandencie a mimo to oferty nadal przyjmuje, powierając roboty miejskie tym samym przedsiębiorcom.

W kilka godzin po fakcie zastępujący inżyniera miejskiego p. Michał Cieślowski połaził drogi bal na moście, co prawda mało lepszy od zepsutego, ale to już taka u nas gospodarka w mieście. **Z.**

Dola naucoycieli miejskich.

Dziwny system panuje w kasie magistratu tutejszego.

Nauczyciele miejscy otrzymują swe wynagrodzenie bardzo nieregularnie, a formalności przy wypłaceniu są połączone z wieloma trudnościami i stratą czasu.

Przedewszystkiem nauczyciele obowiazani płać pokwitowania osobno na każdą pozycję, t. j. pensję, mieszkanie, stróża, opał i t. d.

Następnie pokwitowania zaświadcza p. prezydent, o ile jest obecny; zdarza się, że nauczyciele zmuszeni są chodzić po kilka razy.

Wiadomo przecież, że każdy nauczyciel ma zajęte godziny, po upływie których kasa jest nieczynną. Kasa, po większej części, wypłaca tylko pensję z laski, jak zwykle mawia p. Kasjer, dodatki zaś wstrzymuje z powodu braku pieniędzy i takowe wypłaca po kwartale, a nawet po upływie całego roku.

Czyżby magistrat nie wiedział o tem, że za mieszkanie nauczyciele zmuszeni są płać z góry i opał nabywać za gotówkę? Przecież we wszystkich innych miastach formują listę placu, na których nauczyciele kwitują.

Czy nie należałoby aby ci od kogo zależy usunąć te niedogodności? **Adaf.**

TELEGRAMY.

Zdobycie Nankinu.

Londyn 3. Potwierdza się wiadomość, o zajęciu Nankinu przez chińskie wojska rządowe. Powstańcy uszli jedną z bram. Szpitale przepełnione są rannymi. W mieście panuje nędza i brak żywności.

Zmobilizowanie reddyów.

Konstantynopol 3. Rząd turecki w dalszym ciągu przeprowadza mobilizację armji w Anatolji (Mała Azja). W Turcji wzrasta zapal wo-

jenny i nikt słyszeć nie chce o wydanu Adrijanopola.

Propozycja turecka.

Konstantynopol 3. Rząd turecki proponuje Bułgarij następujący podział granic: Od Enos przez Mustafę-Paszę wzduż starej granicy aż do Czarnego morza i 15 km. na północ od rzeki Maricy, aby linja kolejowa należała do Turcji. Adrijanopol z kilku kilometrami na północ zostaje za przy Turcji.

Organizacja armji francuskiej.

Paryż 3. Sztab generalny i zarząd armji francuskiej rozwinięły gąszczową działalność celem przeprowadzenia różnych bardzo ważnych reform w armji francuskiej celem umożliwienia najszybszej mobilizacji na granicy niemieckiej na wypadek wojny. Zbudowane być mają także dwa nowe okręty wojenne.

Czy Delcassé ustąpi?

Paryż 3. Agencja Havasa urzędowo zaprzecza kategorycznie wszelkim pogłoskom o rzekomej bliższej ustąpieniu ambasadora francuskiego w Petersburgu. „Liberte” twierdzi mimo to, że Delcassé wróci do Paryża najpóźniej 20 października i zaraz poprosi o zwolnienie go z urzędu.

W roku ludożerów.

Berlin 3. Według wiadomości z Brisbane na Nowej Gwinei (wyspa australijska) dostał się uczony mineralog John Warner podczas podróży naukowej w ręce ludożerów, którzy go zabili i pożarli. Dwaj towarzysze badacza zdołali uciec.

Piorun w kościele.

Wiedeń 3. Ubiegłej nocy nad ranem piorun uderzył w kościół Minorytów w Wiedniu. Powstał pożar, który na szczęście zaraz zauważono i zaalarmowano straż pożarną. Strata wynosi około 20000 koron.

Wynalazek lotniczy.

Paryż 3. Lotnik francuski Pegourd dokonał wynalazku przy pomocy którego latawiec nie spadnie; choćby się i przechylał lub nawet przewrócił w powietrzu. Smiały lotnik o sobiście wypróbował wynalazek, wznosił się latawcem na wysokość 1000 metrów, pozwolił mu spaść na wysokość 400 metrów i przewrócił się nagle. Gdy latawiec był blizkim ziemi, lotnik nacisnął tylko na guzik i latawiec przybrał natychmiast położenie zwyczajne.

Dzieciobójstwo i samobójstwo.

Manheim 3. Żona robotnika Freilera zabiła nożem dwoje swych małych dzieci i w końcu popełniła samobójstwo. Powodem były niesnaski rodzinne.

Ślub ekskróla portugalskiego.

Berlin 3. W przyszły czwartek odbędzie się w starej siedzibie Hohenzollernów na zamku w Szegmaringu ślub ekskróla portugalskiego Manuela z księżniczką Augustą Wiktorją. Na uroczystości weselne przybędzie około 20 księżąt i królów. Ceremonii ślubnej dokona ekspatryarcha liżboński kardynał Mendes.

3 katastrofy kolejowe.

Londyn 3. W pobliżu stacji Carlisle w hrabstwie kumberlandzkim zderzyły się dzisiaj dwa pociągi pociąg pociąg. Oba pociągi wykoleiły się. Powstał pożar i wielka panika. 9 osób zostało zabitych a 10 ciężko rannych.

Saloniki 3. Na pociąg wojskowy wiozący żołnierzy greckich z pola walk, najechało kilka wagonów pociągu aranzującego. Czterech żołnierzy zostało zabitych a 22 ciężko rannych.

Nowy Jork 3. W pobliżu Wallingford zderzyły się pociągi pociąg pociąg zderzący się z Harbor i Nowego Jorku. Ośm osób zostało zabitych, 50 ciężko rannych.

Podziękowanie.

Niniejszem akładam najserdeczniejsze „Bóg zapłać” Straży Obywatelskiej; Strazom ogniowym Częstochow-

skiej, z Rakowa, z Częstochowianki i huty Paulina — za takową pomoc w utrzymywaniu porządku — podczas uroczystości poświęcenia Stacji Męki Pańskiej oraz Sz. Paucy doktorom i felozerom, iż tak okrotnie i z własnej inicjatywy zorganizowali posterunki łaskarskie by nieść pomoc liżonej rzeszy pielgrzymów, ile krótko okazała się potrzeba **O. Justyn WELONSKI**
Przeor OO. Paulinów
na Jasnej Górze.

KRONIKA.

Do ...

czytelników.

Od szeregu prenumeratorów naszego „Gonia Częstoch.” otrzymujemy liczne skargi na roznoszcicieli, „Gonia” rzekomo nie sumiennie doręczającego pisma. Otóż czujemy się w obowiązku nadmienić, że w większości wypadków nie otrzymywania „Gońca” przyczynia się brak skrzynek do listów gazet. Korpiter najczęściej kładąc pismo pod skomiankę, pod próg, czy ka je w szparę między drzwiami. W ślad za naszym roznosicielem nadejdzie roznosiciel innego pisma a nawet i nieuczciwy sąsiad — gazetnik. Celem więc ukroścenia nadyw radzimy odbierać pismo osobiście lub na drzwiach zawiesić skrzynkę listową. Wówczas uniknie się nieporozumień i niezadowolonia.

— **Chóry na niedzielną uroczystość.**

Podczas niedzielnej uroczystości poświęcenia Stacji Męki Pańskiej brały udział specjalnie przybyłe chóry kościelne: z Niwki, Zawiercia, Borowna oraz z par. św. Zygmunta i Jasnogórski.

Potężny ten zespół wokalny w liczbie 250 osób wykonał w kościele przed wyjściem procesji „Veni creator” ks. J. Surzyńskiego na 4 głosy mieszane. Podczas poświęcenia Stacji „Vexilla regis” i „Stabat Mater”. Podczas sumy na bramie ks. Lubomirskich świetny chór z Zawiercia przy dźwiękach własnej orkiestry pod batutą p. Czaplī wykonał piękną mszę Elguta.

Na wielkim chórze kościoła Jasnogórskiego miejscowy chór z par. św. Zygmunta wykonał efektowną mszę Grubera pod bat. p. Makoszy. W kaplicy Matki Boskiej śpiewał chór z Borowna mszę Zangla o św. Antonia pod batutą ks. Straszewskiego.

Pod szytym połączone chóry z Niwki i Jasnogórski przy akompaniamencie orkiestry klasztornej śpiewały mszę „Kasians” Zangla, pod bat. p. B. Miłki.

Wszystkie te chóry w zupełności zastępują na uznanie i staropolski „Bóg zapłać” za uświetnienie uroczystości oraz poniesione trudy.

Szkoła Bysanka i Malarstwa
art. mal. Zarembskiego
w Częstochowie.

Przyjmuje zapisy osób obojga płci bez różnicy-wieku od g. 7—8 wiecz. przy ul. Cerkwnej 3.
Początek lekcji dnia 16 Września.

Wystawa Rolnicza w Częstochowie.

Wczoraj o g. 7 wiecz. w lokalu re-dakcji „Głosu Ludu” odbyła się wspólna narada dyrektora „Lutni” rakowskiej p. Zaranko, dyrektora orkiestry z Kamienicy Polskiej p. Hoffmana, delegata orkiestry fabrycznej „Wulkanu” p. Szmagiera, dyrektora chóru kościelnego św. Zygmunta p. Makoszy oraz dyrektora rzemieślniczego tow. śpiewaczego „im. Moniuszki” p. Witaszaka. Uradzono popis muzyczny-wokalny zorganizować w poniedziałek 8 bm. po południu, wyznaczając po-

Sklep Żelazny Współdzielczy p. i.

„RZEMIEŚLNIK”

w Częstochowie, ul. Mikołajewska Nr. 1. Telefon Nr. 92.
 Poleca: Wagi—Wyzymaczkę—Maszynki do mięsa patentowane
 —Narzędzia dla rzemieślników, okucia, drut, gwoździe—śruby—nity—na-
 czynia kuchenne—kłódki hurtowo i detalicznie i t. p. 398

Zakład freblowski — Kursy dla Freblanek **STANISŁAWY LIGĘZÓWNY**

w Częstochowie, Teatralna 26.
 Zapisy dzieci oraz pańien codziennie od godz. 10 rano do 5 pp.
 Rozpoczęcie zajęć 2 września 1913 r.

ROZKŁAD JAZDY POCIĄGÓW.

WARSZAWA, Piotrków, w stronę Sosnowca i Granicy:	
6 ³⁷ rano	8 ⁵² wotowy 11 ⁴⁰ 2 ²⁷ 4 ¹⁸ z Częstochowy 5 ⁴⁶ 7 ²⁰ pospieszny 8 ⁵⁸ z Piotrk. 12 ⁰⁷ do Częst. 3 ³⁸ kurier
Z SOSNOWCA, Granicy, w stronę Piotrkowa i Warszawy.	
5 ⁴⁰ rano	8 ¹⁰ do Częstoch. 9 ²⁶ pospieszny 11 ¹⁸ 3 ⁴⁴ 6 ²² 9 ⁰⁷ do Piotrkowa 11 ⁵⁴ 12 ²⁶ 3 kurier
Częstochowa Herby 5 ⁵² 9 ⁰⁰ rano 12 ¹⁸ 3 ³⁰ 7 ¹⁴	
Kielce 9 ⁰² 6 ²²	
Herby Częstochowa 8 ⁵² 10 ⁴⁶ 2 ²⁴ 6 ²² 10 ²⁴	
Kielce Częstochowa 12 ⁰⁸ 7 ²⁴	

KAZIMIERZ OSSOWSKI
 INŻYNIER
Obrońca Patentowy
 PETERSBURG—Wosnieńskijskij Prospekt
 № 20. BERLIN—Potsdamerstr № 5.

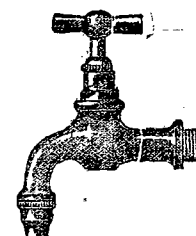
Wyższa Szkoła Kroju
 pod osobistym kierunkiem mistrzyni oł
 cechu warszawskiego i laureatki parys-
 kiej akademii nagrodzonej złotym dużym
 medalem w akademii krawców
H. GNIEWKOWSKIEJ
 Dojazd № 5 i piętro front

Nauka muzyki
 na fortepianie skrzypcach. Feliks Witesz-
 czak. Aleja II-ga. № 38. 064—5

„ POKOST ”
C. Ch. Szmidta w Rydze
 oraz wszelkiego rodzaju
Farby i Gips
 Poleca: Skład Materiałów
 Aptecznych i Farb „**WACŁAWA ORŁA**
 w Częstochowie, III Aleja 46.

PRACOWNIA
 sukien i kostjumów damskich
W. KARWOWSKIEJ
 ul. Teatralna № 23, m. № 27.

PRACOWNIA ARMATUR
M. CIURZYŃSKIEGO
 ul. Warszawska № 113, — Telefon № 277
 w CZĘSTOCHOWIE.
 Wyrabia Krany—Wentyle—śluzę i pływalki
 do rezerwoarków i t. d. i takowy towar go-
 towy posiada na składzie.
 0614—50—3

1-2 WYKŁADY ROLNICZE
ZA POMOCĄ SAMOCZKA.
 Kompletny kurs do samodzielnej na-
 uki „Kuchnia mięsna i postna”, około
 1000 przepisów potraw, napojów, ciast
 kompotów, konfitur, deserów, pasztetów
 i t. p. 300 stronice ozdobnego druku. Ce-
 na 2 przesyłką za zaliczeniem pocztow-
 wem rb. 2 k. 60. RADY, jak prowa-
 dzić wzorowo gospodarstwo domowe,
 przepisy na oszczędne i pożywne obia-
 dy, wraz z dodatkami, jak należy kra-
 jeć mięsa, upiekszać stoły i ubierać pół-
 naki, około 100 str. z ilustracjami. Ce-
 na rb. 1 k. 20. Oba wydawnictwa ra-
 razem rb. 3 k. 35 (można nadsyła marka-
 mi) Z zamówieniami należy zwracać się
 jedynie do J. A. PETERSA, Petersburg,
 Petersburskaja stor. Bolszoj prosp. 56.

Przyjmę
 uczniów na stancję oraz
 stoloników po cenie przy-
 słupnej. Opieka zapewnio-
 na. Ul. Stanisława N-r.
 8. m. 7. 040—

Fokój
 z oddzielną wejściem i
 utrzymaniem do wynaj-
 ęcia. Teatralna 34. 1-2-
 piętro m. 10. 947—

Poszukuje
 się do interesu egzysten-
 cego od 1900 r. wspólni-
 ka z pewnym kapitałem
 Wiadomość w Częstochow
 W. Zaremba. 0347—

Potrzebna
 uczennice do pracy w
 sukien „Sokol-
 na 8. 1005—

Politurki
 odnawiam meble, piani-
 na fortepiany i różne me-
 ble na miejscu i na pro-
 wincji. Wiadomość ul 7
 Kamienie Nr. 12 od 6-jej
 wieżorem Langier. 998—

Pokój
 duży ładny frontowy do
 wynajęcia zaraz może być
 z utrzymaniem. Ul. Teat-
 ralna 31 m. 4. 998—

Potrzebna
 dostawa mleka od 20-30
 litrów dziennie Apteka
 pod Jasną Górą. 0694

Potrzebuję
 Ekspedytora z kaucją do
 rozwożenia chleba także
 potrzebny Cukiernik do
 piekarni. Wiadomość u
 właściciela domu Nr. 5.
 Ostatni Grosz ul. Bór.
 1003—

St. Jankowski.
**Zbiór zadań aryt-
 metycznych,** przez
 Okrąg Naukowy Wars-
 waki zatwierdzony do uży-
 tku w szkołach, dn. 5/18
 marca 1910 r. 1008—

Stół
 długi z dwiema szafkami
 dami z dobrego drewna;
 do sprzedania. Wiado-
 mość i Aleja Nr. 8. dom
 Rygóckiej w mszynie
 mzd. 1603—

Zgubiono
 paszport wydany gminę
 Redziny powiat Często-
 chowski na imię Józefa
 Truskiewicza. 1002—

Zginęła
 dziewczynka 14-to letnia
 Antonina Praska prze-
 była z kompanją z Tru-
 kolasa o ile by kto wie-
 dał coś o niej prosza-
 ny jest zawiadomić rodzi-
 ców: Wiesł Zarębian-
 Antoni Praski. 1009—

Sprzedam
 plac z ogrodem 3-mo-
 rowym. Wiadomość
 Szmigulski ul. Aleksan-
 drowska 22.

ZAKŁAD
Instrumentów
Muzycznych
S. MALKO
 w Częstochowie
 ulica Dojazd № 11
 wprost st. D.Z. W.W.

**Różne miesz-
 kania**
 w Aleji po 5-1-4
 pokoje zaraz do
 wynajęcia: Wiado-
 mość w Administr.
 „Gońca”. — 60—
**Jest do sprze-
 dania**
 fortepian fabryki Ma-
 teckiego, garnitur me-
 bli, i rozmaite drobne
 gospodarskie przedmi-
 oty. Ulica Szkoła № 3
 m. 13. Od 1-jej do 4-jej
 po południu. 974—3

„BOTALINA”
 najstarsza i najlepsza z past krajowych do
 obuwia. Dostarcza na Dwory Cesarskie.
 Sprzedaż hurtowa
 i detaliczna u
H. SAKOWSKIEGO
 Częstochowa, II Aleja № 27. **Żądać wszędzie!**

Pracownia Ubiorów Męzkich
J. URBANA
 została przeniesiona z dn. 19 lipca
 r. b. na ulicę Teatralną № 27 Tel. № 491
 1-e piętro
 od frontu w domu p. Winiarskiego.

BIURO TECHNICZNO-HANDLOWE
B. Wiśniewski i S-ka
 II-ga Aleja № 32. — Telefon № 385.

Główny skład **DOM HANDLOWY**
ŻDZISŁAW RYLSKI
 orkiestronów i pianin ciężarowych,
 — sprężynowych i elektrycznych. —
 CZĘSTOCHOWA ALEJA № 20
 TELEFON 93

SKOŁA
PRYWATNA
F. Gorczykowskiego
 Częstochowa, ul. Dojazd N-r. 9.
 Przygotowuje do szkół średnich i ucznia korepetycji.

Prenumerata wynosi Rocznie rb. 6, półrocznie rb. 3, kwartalnie rb. 1 k. 50,
 miesięcznie kop. 50, wraz z przesyłką pocztową lub odnośnikiem do domów.
 Zagranicą, za markami pocztowymi, dopłaca się miesięcznie kop. 60.

Ceny ogłoszeń: Za wiersz jednoszpaltowy lub jego miejsce: przed tekstem k. 40,
 na 2 i 3 kol. po k. 25, na 4 kol. po k. 15. Drobne ogłoszenia po k. 8, za wyją-
 Najtańsze ogłoszenie kop. 20. Ogłoszenie treści matrymonialnej o 50% drożej

Filie: w Zawierciu w księgarni p. Z. Hubickiej i w Rakowie
 Cena pojedynczego numeru kop. 3.
 Redaktor i Wydawca F. D. Wilkoszewski.
 Kierownik Literacki F. J. Galicki.